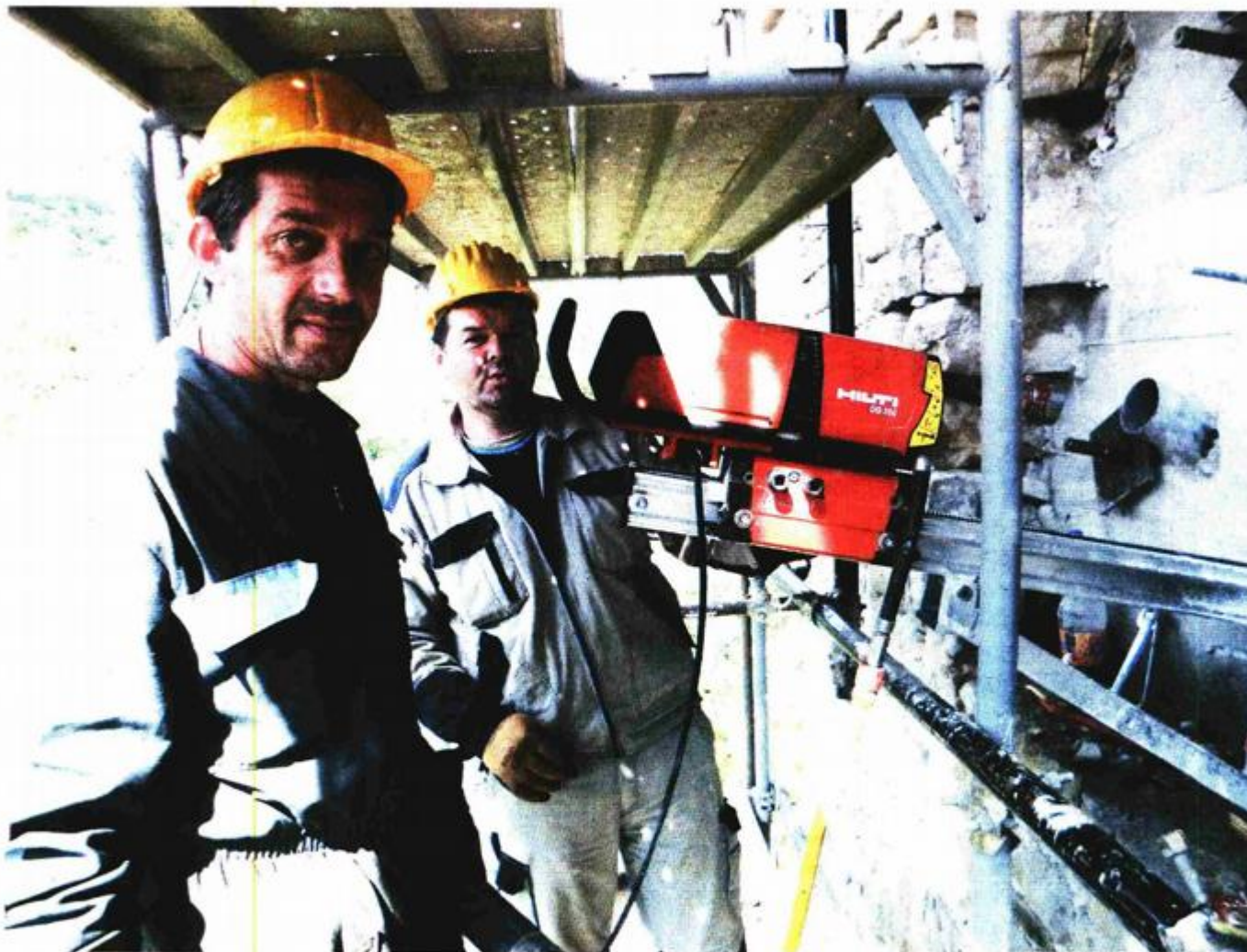

STABILIZIRANA STIJENA I TEMELJI JUŽNOG ZIDA TISUĆLJETNOG KAŠTELA NAD

U devetmetarske bušotine stavljaju se metalna sidra

Čelična sidra za klimu stijenu Petrapilose

Predviđeno je izbušiti 9-metarske bušotine: pet ih se buši u stijenu, a tri u poprečni zid kaštela, te se devet metara dugim, čeličnim spiralnim šipkama, kao i vapnenim injektiranjem dubinski sve povezuje • Sanacijom južnog zida riješeni su najveći problemi. Može se govoriti i o trajnom spašavanju kule, kojoj se "rok trajanja" približavao kraju

NAPISALA I SNIMILA
Gordana ČALIĆ ŠVERKO

BUZET - Tisućljetni kaštel Petrapilosa vjerojatno je jedina utvrda takve vrste čiji su temelji učvršćeni metalnim sidrima. Žminjska tvrta Kapitel upravo statički stabilizira ruševni južni zid utvrde iznad rječice Bračana, nedaleko od Istarskih toplica. Prethodno je trebalo postaviti vrlo zahtjevnu skelu nad ponorom i popeti se do najviših dijelova kule, kojima se od same izgradnje, dakle punih tisuću godina, nije moglo pristupiti.

- Povezat će se time i stijena i silna masa od dvjesto, tristo kubika zida koji se uzdiže nad stijenom. Možemo govoriti o trajnom spašavanju kule, kojoj se "rok trajanja" približavao kraju jer bi se bez sanacije vrlo brzo urušila u dolinu, izjavio je direk-

tor Kapitela Branko Orbančić. Procjenjuje se da se vrh kule uzdiže nad pedesetak metara dubokom provalijom, a od temelja kaštela dijeli ga petnaestak metara visine.

Arbanas besplatno izradio projekt

Predviđeno je izbušiti 9-metarske bušotine: pet ih se buši u stijenu, a tri u poprečni zid kaštela, te se devet metara dugim, čeličnim spiralnim šipkama, tzv. IBO sidrima, kao i vapnenim injektiranjem dubinski sve povezuje. Orbančić kaže da do sada nisu imali ovako zahtjevnih zahvata.

- Bušili smo na motovunskom zvoniku, zidove od četiri, pet metara širine, kroz zid paralelno, međutim ovakav zahvat, u ovakvim uvjetima, nad provalijom, kao i u ovakvoj organizaciji gradilišta

na visokim skelama, do sada nismo imali. Zadovoljni smo odvijanjem radova i planiramo ih dovršiti u roku od desetak dana, kaže Orbančić.

Sanacija južnog zida, na samom rubu visoke i s vanjske strane nepristupačne litice, na 119 metara nadmorske visine, konstruktivno najosjetljiviji zahvat u programu obnove kaštela, počela je prošle godine. Već se prilikom montaže skele na vanjskom dijelu do sada nedostupnog zida otvorilo pitanje statike baze zida. Pokazalo se da se stijena na kojoj je temeljen zid raslojava i nema očekivanu statičku stabilnost.

Angažiran je Željko Arbanas, profesor s Građevinskog fakulteta u Rijeci, koji je besplatno izradio projekt stabilizacije zida i sanacije temelja. Po tom se projektu učvršćuje stijena, kao i zid, koji je usli-

jed ispiranja materijala s godinama oslabio.

Kaštel Petrapilosa spada među najznačajnije istarske feudalne utvrde i u rangu je s pazinskim i momjanskim kaštelom. Iako je ruševan, dosta je dobro sačuvan u originalnoj visini. Sanacijom južnog zida riješeni su najveći problemi kaštela.

Dug put do konačne sanacije

- Prošlogodišnjim zahvatom na istočnom zidu palaša i rješavanjem statike južnog zida glavne kule riješene su najkritičnije točke, ostali su zahvati tehnički manje zahtjevni, ali je dovršetak sanacije još daleko i iziskuje velika sredstva, kaže Josip Višnjčić, voditelj Odjela za kopnenu arheologiju Jursići koji djeluje pri Službi za arheološku baštinu Hrvatskog restauratorskog zavoda. Višnjčić obavlja i arheološki nadzor, a radove nadziru i konzervatori pulskog Konzervatorskog odjela, s kojima su u Gradu Buzetu uspostavili odličnu suradnju na svim projektima.

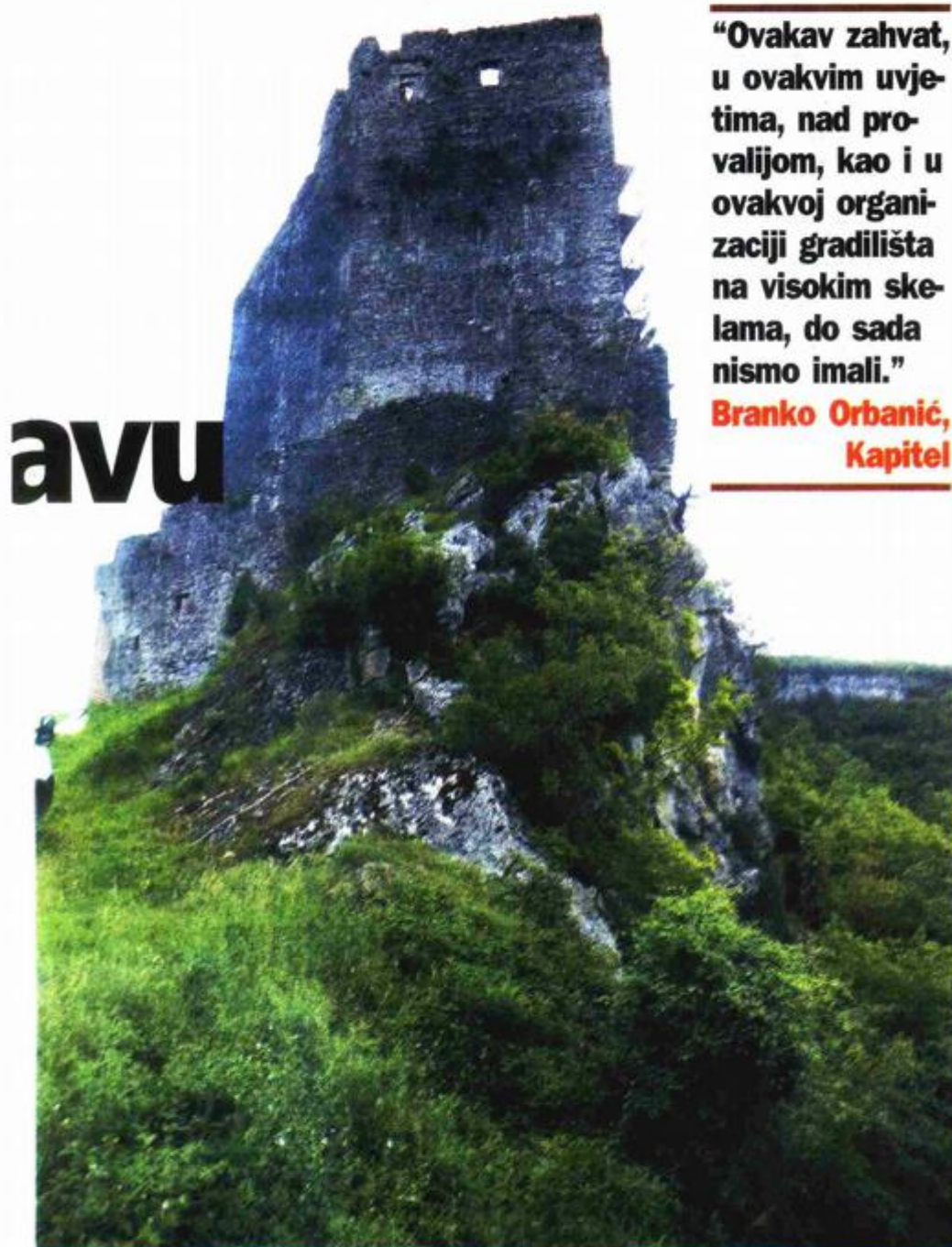
- Izrazito smo zadovoljni što smo nastavili sa stabilizacijom južnoga zida i što

STRMOM LITICOM NEDALEKO OD ISTARSKIH TOPLICA

Skele na južnom zidu, nad strmom liticom

Kaštel Petrapilosa - vrh južne kule uzdiže se nad pedesetak metara dubokom provalijom

ćemo nakon dovršetka ovog zahtjevnog zahvata po planu nastaviti sanaciju kaštela. U ovoj je godini za sanaciju kaštela, za treću fazu sanacije središnjeg dijela korpusa, koja obuhvaća dovršetak sanacije južnog zida i radove na zapadnoj kuli, predviđeno 700.000 kuna, ističe pročelnica resornog gradskog odjela Elena Grah Ciliga. Istarska županija odobrila je 50.000 kuna, od regije Veneto planira 180.000, dok se od Ministar-

stva kulture očekuje 200.000 kuna. Razlika se odnosi na neutrošena sredstva za radove koji su u tijeku, a ugovoreni su u prošloj godini.

Gradevinski radovi na kaštelu počeli su prije nekoliko godina. Pojednim dijelovima ovog kaštela, koji se u pisanim izvorima prvi puta vjerojatno spominje u 10. stoljeću, pod nazivom Ruin (ruševina), prijetilo je urušavanje. Sada je spašen od propadanja, no dug je put do

njegove konačne sanacije. Na atraktivnoj poziciji u dolini rječice Bračane, uz slikovitu priču o feudu i markizatu koja se temelji na znanstvenom istraživanju, legendu o skrivenom blagu, bačvi sa zlatnicima zakopanoj između kaštela i izvora vode u podnožju, priče o pravu prve bračne noći (ius primae noctis) koje su navodno koristili vlasnici kaštela, on je jedan od većih aduta sjeverno-istarskog turizma.

“Ovakav zahvat, u ovakvim uvjetima, nad provalijom, kao i u ovakvoj organizaciji gradilišta na visokim skelama, do sada nismo imali.”

Branko Orbančić,
Kapitel